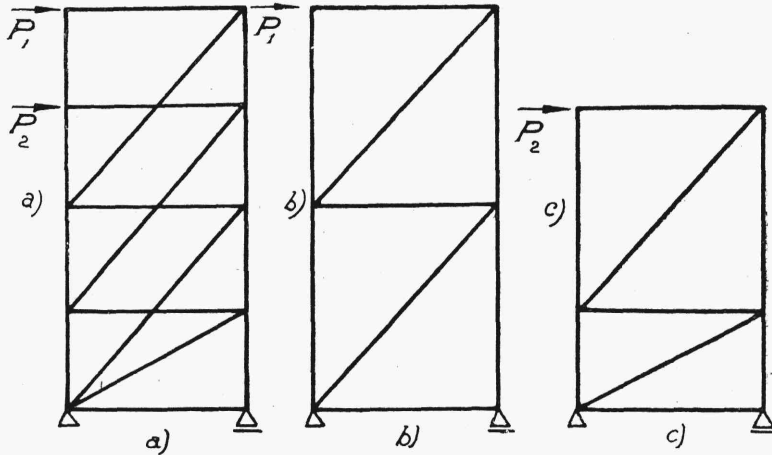

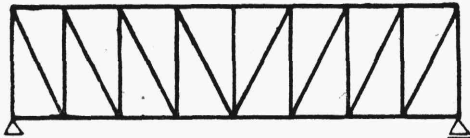
czajnej kratownicy dwukrzyżulcowej (rys. 342). W tych wypadkach nie możemy jednak oczekiwać rezultatów ścisłych.

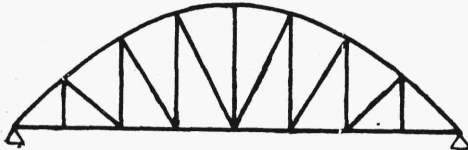
Rys. 344.

3. Ważniejsze typy kratownic.

Istnieją typy kratownic, które w równej mierze znajdują zastosowanie we wszystkich dziedzinach budownictwa. A więc np. kratownice o pasach równoległych, lub też o jednym pasie prostym, a drugim parabolicznym spotykamy zarówno w pokryciach budynków, jak w mostach i budowlach wodnych (345 i 346).

Rys. 345.

Rys. 346.

Inne typy kratownic nadają się jednak wyraźnie do jednego tylko rodzaju budowli, wobec czego rozróżniamy kratownice dachowe, mostowe i jazowe.

Kratownice dachowe przedstawione są na rysunkach 347 — 351. Typ przedstawiony na rys. 347 zwykle bywa nazywany niemieckim. Typ rys. 348 nosi miano kratownicy Polonceau. Typ rys. 349 bywa nazywany angielskim. Na rys. 350

przedstawiony jest typ belki kratowej o kształcie łuku sierpowego. Wreszcie na rys. 351 mamy kratownicę o kształcie łuku, ściągniętego szeregiem cięciw.

Na przestrzeni między węzłami przeważnie mamy w kratownicach pasy proste, gdyż w zakrzywionych powstają dodatkowe naprężenia zgina-

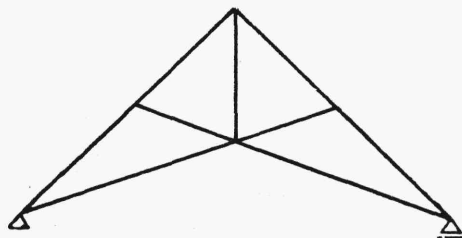
jące. Poszczególne pręty mogą być w kratownicach o większych rozpiętościach konstruowane same, jako kratownice (pręty złożone, vid. rozdz. X).

Kratownice mostowe¹⁾ bywają projektowane, jako belki kratowe na dwóch podporach (rys. 345), jako belki ciągłe (rys. 352) i wspornikowe (rys. 353) oraz, jako łuki trój- i dwuprzegubowe (rys. 354). Pod względem kształtu pasów rozróżniamy kratownice o pasach równoległych (rys. 345) i o jednym lub dwóch pasach zakrzywionych (rys. 355 i 356).

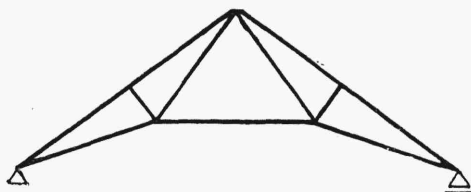
Kratownice bywają obciążone albo w węzłach górnych, albo dolnych, w zależności od czego nazywamy je kratownicami z jazdą górną lub dolną.

Rozróżniamy następujące wypełnienia przestrzeni między pasami kratownic: krata prostokątna (rys. 345), krata równoramienna (bezsłupowa, rys. 357), krata półkrzyżulcowa (rys. 358), krata dwukrzyżulcowa (rys. 342), krata wieloboczna (rys. 359) i szereg kombinacji tych układów w rodzaju kraty z zawieszeniem drugorzędem (rys. 360).

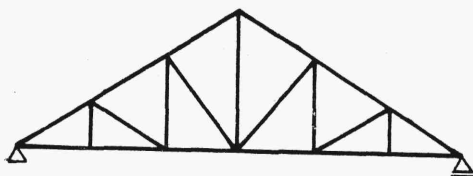
Kratownice jazowe różnią się dalece, co do swego kształtu, od kratownic stosowanych w innych dziedzinach budownictwa, nawet wodnego. Rozróżniamy tu kratownice jazów segmentowych i sektorowych. Kratownica przedstawiona na rys. 361 odpowiada jazowi segmentowemu i ma w punkcie *O* podporę przegubową, odpowiadającą

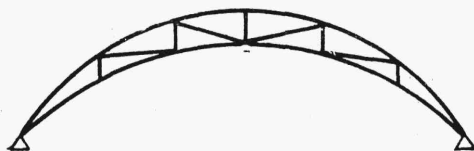
Rys. 347.

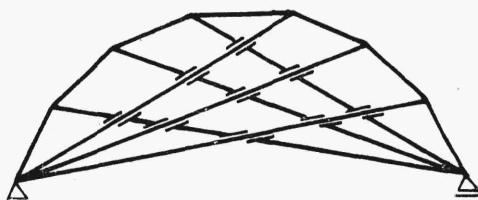
Rys. 348.

Rys. 349.

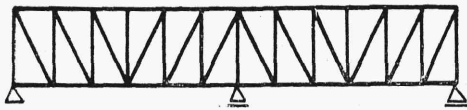
Rys. 350.

Rys. 351.

¹⁾ Porównanie ze sobą poszczególnych typów dźwigarów kratowych i wybór ich najwłaściwszych wymiarów znaleźć można w pracy: prof. dr.inż. A. Pszenicki „Mosty żelazne”, 1928, Podr. Inż.

środkowi obrotu jazu. W razie gdy kłapa jazowa jest podniesiona, na-

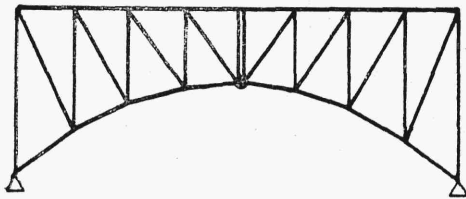

Rys. 352.

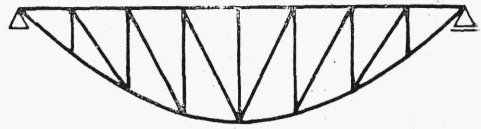

Rys. 353.

leży punkt a uważać za podporę przesuwą. Pręt ab kratownicy podlega, oprócz sił podłużnych, bezpośredniemu zginaniu.

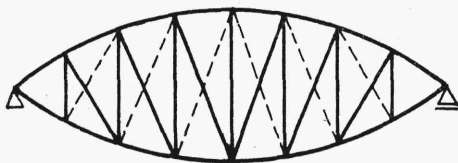

Rys. 354.

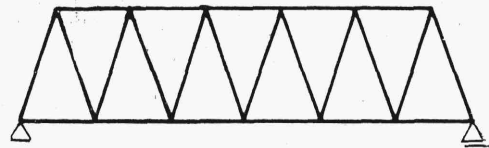

Rys. 355.

Na rys. 362 przedstawiona jest kratownica jazu sektorowego. Za jej podporę przegubową przyjmujemy punkt obrotu O , za przegubowo-przesuwą

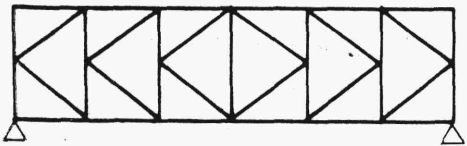

Rys. 356.

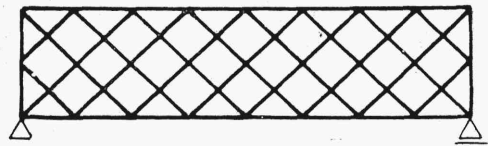

Rys. 357.

punkt zawieszenia sektora A . Ściągno BO nie odgrywa roli, o ile woda nie ciśnie od środka komory jazu.

Rys. 358.

Rys. 359.

Jeżeli kłapa jazu nie jest podtrzymywana, odpowiednie kratownice mają

